

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompai Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Kulturális mozgalmak.

A mi megyei székvárosunk: Rimaszombat a lakosság számát tekintve nem tartozik a legnagyobb városok sorába, de ha a lakosság intelligenciáját és szellemi igényeit tekintjük, akkor jóval fölülmul több olyan várost, a melyekben jelentékenyen nagyobb számú lakosság él.

Ezt a tapasztalatot többen teheték már, a kik az ország más vidékein megfordultak.

Igaz, hogy a nagy alföldi városokban nem annyira az értelmiség hiánya okozza a közös kulturális intézmények iránti csekélyebb érdeklődést; hanem az a körülmény, hogy az illető városok terjedelmes határán a földművelés és a mezői gazdaság nagyon elfoglalja a lakosságot és így a közéletre kevesebb ideje jut.

Városunkban pedig a lakosság nagy része természetesen a közhelyekre szorul, ha szórakozni akar, mert a lakóviszonyok igen soknak nem juttatnak még külön udvart és kertet sem. Ezért nálunk természetesen hajlik a lakosság az együttes szórakozások, a szellemi közélet helyiségei felé.

Mostanában sok haladás észlelhető városunk szellemi közéletében. A tudományos előadások szép látogatottságnak örvendenek, a műkedvelő színi és zenei

előadások, hangversenyek és a színházak sokszor zsúfolásig megtelt nézőtér előtt folynak le s általában elmondhatjuk, hogy kis városunk kiveszi a részét a szellemi mozgalmakból, néha talán várakozáson felül is.

A megyei múzeum végleges elhelyezése és a vele kapcsolatos kulturális berendezése a közel jövőben megoldást nyer és ezzel Rimaszombat olyan kulturális intézményt nyer, a mi a város díszére válik és jövő haladására is nagy befolyással lehet.

A szépen berendezett régészeti, néprajzi és iparművészeti múzeum mellett lesz közkönyvtár, a melynek fejlődésére az államsegélyt sikerült megnyernie a múzeum vezetőségének.

Ezek mind igen szép és örvendetes dolgok.

De ezek mellett a levegőben lebegnek és megoldásra várnak más dolgok is.

Ilyen dolog az, a mit lapunkban a multkor is tárgyaltunk a városi vigadó czime alatt s a miről más czim alatt tárgyaltak a rimaszombati takarékpénztár mult heti ülésén.

Ha jól megfontoljuk a dolgot, ilyesmire bizony nagy szükség van már most is Rimaszombatban és növekedik ez a szükség, ha a mostani beruházások a várost nagyobb arányban fogják fejleszteni.

Susogó lomb közt egyszerre elhal;

A lányan csattogó búvós madár.

S itéletet tartva lángpallosával,

Sujtja a bűntést bús hontalansággal.

De aki porba sújt az egyik kezével,

A másik karjával nem emel-e fel?

Úttalan úton, tövisek közt járva,

Számára is nyílt a boldogság virága.

S a mivel büntetett a haragvó Isten,

Aldás lett a verejtékes munkán itt lenn.

Mert a min megtörök minden bú hatalma;

Ez a mindenható génius: a munka.

Vatthay Ilona.

Az ital.

Egy barátom a következő vásári tapasztalattal beszélte el:

A téli vásár estéjén irodámban dolgoztam, éppen a legnehezebb számművelettel bibelődve.

Legnehezebb számműveletnek az összeadást tartom. A ki nem hiszi, próbálja meg, adjon össze egész lap-hosszúságu számsorokat és ember lesz, ha nem fog benne tévedni. A többi műveletet könnyebb jól végezni, de ez unalmas, mint a kukoriczamorzsolás. Sőt annál is unal-

Ideje lesz tehát erről mostanában gondolkoznunk.

Ha jól szétnézünk a városban: színi előadásokra és más multságokra, hangversenyekre nincs a városban jó és alkalmas helyiség.

A főgimnázium tornaterme és a megyeház nagyterme rendeltetésüknél fogva csak igen kivételes esetben vehetők igénybe ilyen czélokra, de a hozzávaló mellék-helyiségek hiánya miatt nem is egészen alkalmasak reá. A kaszinó és a polgári kör nagytermei szűkek.

A Hungária nagyterme szűknek bizonyult, színi előadásra pedig csak szűkségből jó, a Tompán nincs elég nagy terem. Így tehát minden körülmény az égető szűkséget, a hiányt bizonyítja.

Nagyon alkalomszerű volt a takarékpénztár 50 éves évfordulóján fölvetni egy olyan épület alapításának eszméjét, a hol a nemzeti színeszet méltó keretben fölléphet, a hol a koncerteket és műkedvelő előadásokat megtarthatják és a multságokat is zsúfoltság veszélye nélkül, kellő étkező és egyéb mellék-helyiségekkel rendezhetik s esetleg a kaszinó is helyet találhat benne.

De az áldozatkészségből ne csak a takarékpénztár vegye ki a részét, hanem vegyék ki a többi pénzintézetek is állandó évi adomány alakjában.

masabb, mert a mellett lehet mesélni, vagy elmélázni; de az összeadás mellett össze kell szedni az egész figyelmet; ha egy hang megzavar benne, már eltévesztheted és kezdheted újra.

Épen a sor közepén járhattam, mikor egy átható női hang kiabált a folyosón:

— Vikta te!

Ujra kellett kezdenem, de megint nem tudtam befejezni. Ujra megzavart az éneklőbe csukló hang:

— Vikta te!

Ugyan Vikta, eredj már oda, az Isten áldjon meg, hogy ne kiabáljon úgy az a néni, mert így soha sem lesz vége az összeadásnak! — gondolám magamban.

De hiába, már az úgy volt a mai estére kicinálva, hogy zavarjon az az erős, éneklő hang kiáltás. Hogy változatosság jöjjön az egyhangúságra, néha Vikta helyett Sándort kiáltott.

Fogalmam sem volt róla, ki lehet az?

Megadtam magamat a sorsomnak, elhatároztam, hogy bölcs leszek, azért sem haragszom, türelemmel várom a végét. Mert ha megharagszom és kirohanok, akkor úgy kizökkenek a kerékvágásból, hogy az összeadásból ma nem lesz semmi. Ha pedig türelmesen folytatom, akkor vagy ő megünja a kiabálást, vagy előjön,

TÁRCZA.

Az első büntetés.

Megpihent már az Úr! Kész a műemkek!
Az Édenkertben járnak már az emberek.
S dalos madarak dalát hallgatva:
Ajkuk nem nyílnak soha panasra;
Virágillattól terhes a lég,
Fölöttük örökké mosolyog az ég.
S míg játszi szellő rezg a lombokon,
Elmerenghetnek édes álmokon.

A nyíló rózsza hamvas bársonyára,
Fátyolt borít a hunyó nap sugára.
Az Éden fái tűzbiborban égnek,
Hogy felszáll róluk a háladó ének.
Egek Urához a madár ajakról,
Egyedül az ember éneke nem szól.
Remegve, félve, lombsátorába
Vár a Teremtő parancs szavára.

S hogy elhal az égen az alkonyat pirja,
Az Úr, ki az egész világot bírja,
Sötét kárpittal vonja be az eget,
Hangja mennykövétől a föld megregeg.

Azonkívül megteheti a város azt is, hogy a jövedelmező előadásokra néhány korona adót ró ki a városi vigadó fölállításának alapjára s az így befolyó összegeket külön alap gyanánt kezelhetnék a megvalósítás idejéig.

Nézzünk hát körül és gondolkozzunk behatóbban a levegőben lebegő kulturális mozgalmak felől, hogy azokat majd a kellő időben jól megvalósíthassuk és fejleszthessük. (*)

Vármegyei tavaszi közgyűlés.

A rendes vármegyei tavaszi közgyűlést Lukács Géza alispán folyó hó 26 ára a következő hirdetményvel hívja össze:

„2836—1912. sz. — Figyelemmel az 1886. XXI. t.-cz. 45. §-ának rendelkezésére, vármegyénk rendes tavaszi közgyűlésének határideje Főispánunk ömeltóságával egyetértőlegesen *folyó évi márczius hó 26-ik napjának d. e. 10 órájára* s a felmerülő szükséghez képest a következő napoknak d. e. 9 órájára Rimaszombatba a vármegyeház nagytermébe ezennel kitűzetvén, felkérem a vármegyei bizottság mélyen tisztelt tagjait, hogy ezen közgyűlésen megjelenni s a köztanácskozás tárgyát képező fontos közügyek elintézésében megszokott buzgalommal részt venni sziveskedjenek.

Felhívom a vármegye közönségének figyelmét arra, hogy ezen közgyűlésnek fontosabb tárgyait a vármegyei házi pénztár 1911. évi számadásának megvizsgálása, továbbá törvényhatósági közuti ügyeinknek rendezése, többrendbeli bizottsági jelentések elintézése s hogy ezeken kívül a kibocsátandó tárgysorozatban felsorolt közérdekű ügyek ellátása képezendik.

Rimaszombat, 1912. február 21.

Lukács, alispán.“

Félszázados évforduló.

A megható szép összhang, az egymás megértése, a félszázados hasznos és áldásos munka méltatása jegyében folyt le a rimaszombati takarékpénztár ünnepélyes diszközgyűlése február hó 27-én.

Már lapunk előbbi számában megem-

a kit hívogat, vagy fülem hozzászokik és nem zavar ugy többé az a hang.

Ugy is lett. Folytattam a munkát és vagy 5—10 percz alatt sikerült befejeznem.

Hallottam egypárszor kiabálni, de azután csend lett.

— No hála Istennek! Mégis jó a bölcs gondolkodás!

Alig akarok azonban a végzett munka után elrakodni, hát ime az ajtót nyomkodja, rángatja ám valaki.

— Szabad! Bejöhet!

De csak nem jött be, hanem nyitogatta a kilincset és befelé nyomogatta a kifelé nyiló ajtót.

— Kifelé nyissa, ne befelé! Kiáltottam neki.

De az én valakim nem tágitott, mindenáron befelé akarta az ajtót nyitni.

Ennyi csökönyösség láttára oda megyek, kinnyitom neki.

— No mit akar néni? kérdém tőle, mert egy öreg asszony állott előttem.

A Sándort keresem, a Sándorhoz akarok menni! mondá valami furcsa hangon és értelmetlen arccal bámulva.

De itt nem lakik Sándor, én sem vagyok Sándor és tudtommal az egész házban nem lakik Sándor!

Az asszony valami rettenhetetlen hülyeséggel

lékezünk az intézet hosszú, sikeres működéséről s jóleső érzéssel állapíthatjuk meg azt, hogy a lapunkban kifejtett eszmemenet hivatott szónokok ajkáról is kifejezést és megerősítést nyert ez alkalommal.

Örömmel konstatáljuk, hogy az általunk felvetett eszme, mely a félszázados forduló alkalmát megörökítő monumentum megalapozására vonatkozott, rokonszenves fogadtatásra, élénk visszhangra talált s a közgyűlés a dr. Ráróssy Gyula indítványa alapján megbizta az igazgatóságot azzal, hogy egy a muzsa, ünnepélyek, színház stb. céljaira alkalmas állandó helyiség létesítésére az akciózt indítsa meg s a folyó évi üzleti nyereségből e célra alapítványt tegyen.

A közgyűlés egyik kimagasló mozzanata volt a városunk részleges kortörténelmi adataiból megépített szép elnöki megnyitó beszéd, melyet Bodor István felügyelő bizottsági és közgyűlési elnök nagy gondtal szerkesztett meg. Olyan találó szavakkal ecsetelte a pénztár alakításának korát, hogy szinte magunk előtt láttuk a lelkesedést, felelevenedtek előttünk a nagy idők lelkes tanúi.

Az ünnepi alkalomhoz méltónak tartjuk, hogy a szép beszédet alábbiakban közöljük s most midőn átadjuk a szót tudósítónknak, arra kérjük az igazgatóságot és felügyelőiséget, hogy a jubiláris diszközgyűlésen elvetett mának minél előbb terebélyes fává növelése érdekében már a folyó évben hozza meg az áldozatot. E társadalomnak igaz hálája, őszinte elismerése fogja kísélni továbbra is áldásos munkáját, melyet a részvényesek készséges hozzájárulásával kifejtett már eddig is a jótékonycélok tekintélyes összeggel való támogatása által.

A rimaszombati takarékpénztár jubiláris diszközgyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le az izlésesen és csinosan átalakított új teremben. Dr. Szabó Károly igazgatósági elnök szívélyesen üdvözölve a megjelent részvényeseket megállapította, hogy a közgyűlés szabályszerűen lett összehívva s hogy az határozatképes, amennyiben 42 részvényes 285 szavazatra jogosító 456 részvény képviselőjében van jelen. Felkéri a közgyűlést az elnök megválasztására.

A bizalom egyhangulag Bodor István személyében összpontosult s őt választották meg el-

nézett rám és mindenáron be akart törni a szobába.

Megmagyaráztam neki, hogy eltévedt és megbiztam a szolgát, hogy igazítsa utba valahogy.

Ezzel, mint a ki dolgát jól végezte, visszamentem az irodámba, ott elraktam az irásokat, elzártam a fiókokat és szép csendesen indultam hazafelé.

Alig megyek az utcára, nagy zenebona hangja hallatszik ám a szomszéd ház udvaráról.

Közelebb jutva, ismerős asszonyi hang üti meg a fületem.

Ejnye, ez olyan hang, mint az előbbi nénié, aki be akart rontani hozzám valami Sándort keresve.

No itt alighanem baj lesz, a néni megint rossz helyre ment, de onnan nem a legbarátságosabban tessékellik kifelé.

Vad szidalmak közé asszonyi sirás vegyül és az egész khaosz közeledik a kapu felé. Egyszerre kitaszitanak egy asszonyi alakot, a ki majd felbukik a fagyos rögökön, utána egy vasvillás ember fenyegetőzve és szitkozódva. Az asszonyban a néni ismertem föl, a ki jajgatva hátrált üldözője elől.

Szerencse, hogy odaértem, mert a dühös ember földre akarta teperni. Mikor meglátott, elbocsátotta.

— Hagyja — mondám úgy látszik nem tudja mit tesz! Megártott neki az ital!

nökké, a jegyzőkönyv vezetésére felkértem id. *Institóris* Endre. Bodor István következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt közgyűlés!

Megköszönve a belém helyezett bizalmat, mély hálával és szeretetteljes tisztelettel üdvözölöm a megjelent részvényes társakat. Azonban két körülmény t. i. az, hogy a mai közgyűléssel zárjuk le a „Rimaszombati Takarékpénztár“ félszázados fennállásának történetét, továbbá az, hogy oly üzletéről számolhatunk le, mely minden üzletágban minden megelőzőit felülmultra: kötelességemmé teszi, hogy becses figyelmüket és türelmüket néhány perczre igénybe vegyem.

Tisztelt Közgyűlés! Minden prófétának megvan az a közös sorsa, hogy vagy meg nem értik, vagy félreértik, vagy csak későn értik meg éppen azok, a kiknek érdekében szavukat felémelték s a kiket a tévelygések utvesztőjéből s a hiu ábrándok ködös légköréből a reális élet célra vezető útjára áttéríteni igyekeznek (ugy az erkölcsi, mint társadalmi téren). Ez volt sorsa az emberiség Megváltójának, ez jutott osztályrészül a mult század legnagyobb magyar államférfiának gr. Széchényi Istvánnak is.

Hiszen jól tudjuk mindnyájan, hogy beszédeiben, irataiban folyvást hangoztatta, hogy ugy az egyéni, mint a nemzeti függetlenségnek legbiztosabb alapját a tisztességes munkával szerzett szellemi és anyagi tőke képezi; ezért Ő a nemzetet gazdaggá, a gazdagság által erőssé, majd szabaddá s a szabadság által boldoggá igyekezett tenni.

Azonban őt sem értette meg teljes egészében a nemzet. Egyik rész nem törődött nézeteivel, a másik rész félreértette s így csak kevesen fogták fel az ő intencióit, hogy t. i. a meglévő kulturális és közgazdasági tényezőket fejleszteni, szaporítani és új jövedelmi forrásokat keli nyitni, hogy a nemzet nagygyá és szabaddá lehessen.

Azok között, kik a nagy államférfi szándékát nemcsak megértették, de azok megvalósítására nemes buzgalommal törekedtek is, nem utolsó helyen áll városunk polgársága.

Ezt kétségbe vonhatatlanul igazolja az, hogy már 1848 ban a rimaszombati kereskedők testületében, — melynek elnöke néhai Lengyel Sámuel ur volt, — felmerült az az eszme, hogy Rimaszombatban egy takarékpénztár állíttassék fel új erőforrásul az ipar, kereskedelem felvirágoztatása s az anyagi jólét előmozdítása érdekében.

Hogy az eszme ekkor még nem öltött testet, oka az, hogy a szabadságharc kitörésével városunknak minden tegyvertogható polgára a harcmezőre sietett, egyik része Schwelátnál, másik része Kassánál létesült először a tűz és vérkereszttségben.

A torradalmat követő sötét korszak nem volt alkalmas alkotásokra. A nemzet alkotmányos szabadságának sirba döntével ez az eszme

Nagy dohogva, morogva jött utánam az utca végéig. De nem ismert föl, mert egy szót sem szólt hozzám.

Az utca végén odatámaszkodott egy kerítéshez és hangos sirásra fakadt: Jaj, jaj, Sándor! Sándor! Látod mi lesz velem?

Már azt hittem, hogy az ura az a Sándor, a ki gonoszul elhagyta szegényt.

De a história más fordulatot vett. Ott ment el mellette vagy két ember, azok szánakozva kérdezték: miért jajgat?

Jaj, jaj, amott töljebb egy házban, a hova bementem, vasvillával jöttem rám és kicsikartak tőlem egy forintot!

— Rablók, hol egy rendőr? Soha sincs ott, a hol hívják! Menjen, jelentse be őket a rendőrnek!

A néni ott zokogott, mi pedig mentünk tovább.

Nekem egy boltban volt még dolgom, úgy mentem haza. — A lakáshoz közeledve, néhány alakot látok a kapu előtt s a földön ott fekszik egy alak kendőbe burkolva.

Arra a néni ismertem benne, a kit vagy 10 perczel ezelőtt ott hagytam el az utcán siránkozva.

Kelgették, ébresztgették a körülállók, de ő úgy látszik, az alkohol buta álmába merült, mert alig akart mozdulni.

is pihenni tért, de csak azért, hogy egy szebb jövő hajnalán mindkettő új életre keljen.

E hajnal 1861-ben felderült s bár ragyogását nem sokáig élvezhettük, de e rövid idő is elég volt arra, hogy a nemzeti önbizalmat visszaadja s a Rimaszombati Takarékpénztár megalakuljon.

Az eszme feltámasztói és megvalósítói néhai Lengyel Sámuel és néhai Dapsy Vilmos urak voltak, a kiket teljes odaadással támogatott városunk minden rendű és rangu polgára. Ennek következtében, miután a kibocsátandó 800 drb részvényt a venni szándékozók nemcsak lefoglalták, hanem jóval felüljegyezték, 1861. május 3-ikán tartott közgyűlésen a megalakulást kimondották s az intézet ugyanazon év július 1-én működését megkezdette.

Mellőzve itt azon csaknem 9 évig tartó zaklatást, melyet intézetünk az alapszabályok megsértésére érdekében szenvedett s a melyről Kishonthy Gyula választmányi jegyző az első 25. év történetében részletesen megemlékezik, az 1862-ik évben a forgalom emelkedése az alaptőke szaporítását tette szükségessé, minek folytán újabb 400 drb részvényt bocsátottak ki 100 frt. névértékben. Így a pénztintézet 120,000 frt., a mai számítás szerint 240,000 kor. alaptőkével folytatta működését, mely összeg maig sem változott.

Azonban a nagyközönség bizalmának rohamos emelkedése, a kölcsönvevők igényeinek kielégítése s a betevők érdekeinek nagyobb mérvű biztosítása érdekében már 1863-ban megkezdtek a tartaléktőke gyűjtését, mely 1886-ban már 50000 koronára emelkedett, ma pedig 543000 korona.

Az első 7 év alatt takarékpénztárunknak két üzletága volt, így csak személyes hitel (váltó) s előlegre vett kölcsön volt divatban. De már 1868-ban a jelzálogos üzletágot is megnyitották s ugyanakkor vetették meg alapját a tisztviselői nyugdíjintézetnek. Mindkét intézkedés bevált, hiszen ma 4.440.576 kor. 52 fillért tesz ki a jelzálogilag biztosított kölcsön összege, míg az intézet nyugdíjalapja 123.803 kor.

1888-ban ismét új üzletágot nyitott meg az igazgatóság. Ez a folyó számla, melynek értéke ma 3.172.046 kor. 17 fillér, míg váltó tárczánk 2.248.548 kor. értéket képvisel.

De legjobban bizonyítják a nagyközönség bizalmát intézetünk iránt azon összegek, melyeket intézetünknel helyeznek el gyümölcsözés végett. Így az 1861—2. év összes betéte 84.609 kor. 86 fillér volt a mai számítás szerint, ma ezen összeg 8.919.675 kor. s 14 fillért tesz.

E roppant összeg minél teljesebb biztosítása végett 1907-ben megkezdettük a póttartalék-alap beállítását, a mely a tiszta nyeresémből évenként hozzáadott összegekkel 5 év alatt 76600 koronára emelkedett.

Egyetlen üzletág, hol apadást tapasztalunk, az előlegkölcsön, mely 1861—2-ik évben 31.346 kor. volt, és a mely összeg 1997-ben 153558

koronára emelkedett, ma csak 35159 korona. Ezen üzletág apadása azért állott elő, hogy az e nemű kölcsönöket részint a legszegényebb néposztály veszi igénybe, részint pedig olyanok, kik rövid időre akarnak magukon segíteni. Ez utóbbiak igyekeznek a nem éppen olcsó hiteltől szabadulni, míg a szegényebbek részint jobb anyagi helyzetbe jutottak, részint pedig azért, mivel az igazgatóság tekintettel arra, hogy 4—20 koronás kölcsönöknél az elkönyveléssel s a tárgy őrizésével járó munka teljesen felemészti az ezekből várható jövedelmet, 20 koronánál alacsonyabb értékű tárgyat marokzalog gyanánt az újabb időben nem fogad el.

Ezek alapján természetesen emelkedett a forgalom, emelkedett a jövedelem is. Mert míg a forgalom 50 évvel ezelőtt 119.565 kor. 88 fillért tett, ma 15.288.431 kor. 90 fillér; — míg a jövedelem ugyan akkor 6994 kor. 30 fillér volt, az ma = 142.936 kor. 37 fillér. — Az osztalék volt részvényenként 1862-ben 6 kor., 1863. és 64-ben 4 kor., 1865-ben 13 kor., 1866 = 20 kor., 1867 = 24 kor., 1868 = 26 kor., 1869 = 25 kor., 1870—1871 = 36 kor., 1872—73 = 40 kor., 1874—1883 = 32 kor.; 1884—1895 ig = 40 kor.; 1896—1907-ig = 44 kor.; 1908—1909-ben 48 kor.; 1910-ben 50 kor.; 1911-ben = 60 kor.

Ez az oka annak, hogy részvényeink forgalmi értéke is folyton emelkedett, úgy, hogy ma szerencsésnek mondható, ki 1200 koronáért részvényünkhöz juthat.

Fel kell még említenem, hogy intézetünk a jövedelem arányában folyvást segítette a városunkban levő intézeteket s kulturális és emberbaráti célra 50 év alatt 88.338 kor. s 90 fillért áldozott.

Ilyen eredmény után önként felmerül lelkünkben azon kérdés: mi oka annak, hogy — habár félszázad alatt nemcsak a vidéken, hanem városunkban is több hasonzélu és irányu intézet keletkezett, — ezeknek működése pénztintézetünk forgalmát nem alterálta s a nagy közönség bizalmát egy percze se ingatta meg?

E kérdésre igen könnyű a felelet. Hiszen azok a férfiak, kik intézetünknek bölcsőjét körülállották, majd mint gyermekeket szerető karjaikon hordozták, fejlődését évről-évre figyelemmel kísérték: sohasem bocsátkoztak kalandos vállalatokba, de sőt a legkritikusabb korszakban, — midőn t. i. az uzsora törvény hatálya érvénytelené lett, — nem tértek át, mint igen sokan egyesek és testületek tették, a könnyű megdagadás terére, de a részvényesek, betevők és kölcsönvevők érdekeit minden időben összhangba tudták hozni. S ez irány nem változott soha, rem még akkor sem, midőn akár az igazgatóság, akár a tisztviselői kar tagjai között személyváltozások történtek. Ez irányba halad intézetünk ma is, mert mindazok, kik intézetünknek élén állanak, az ősök részéről örökölt lelkiismeretes szakavatottsággal és buzgalommal örököndnek intézetünk érdekei felett. S ha azok-

tántorgott. Később már tudni látszott, mit beszél?

Hanem kitört belőle az ittas ember grombasága: megunt, hogy soká tart az ut és rám mordult:

— Az ur sem tudom, hogy hová akar engem vezetni?!

Ez a szemtelenség kihozott a sodromból és azt válaszoltam neki:

Ha nem akar velem jönni, mehet a merre akar!

Hát csak megjuhászodott és jött utánam. Végre odaértünk a kívánt helyre, de nem voltak otthon. Szerencsére lakott ott egy szegény asszony, a ki befogadta a nénit éjszakára; de elpanaszolta, hogy az ő ura is részegen fekszik a szobában.

— Jaj, mit csináljak a két részeggel? De már csak jöjjön be, ne fagyjon meg odakünn!

Barátom így megszabadult egy öreg asszonytól, a kit háromszori belebotlással bizott rá a Gondviselés, hogy mikor az ital elvette az eszét, saját esztelenségében el ne veszítse életét!

Pedig tán nem nagy kár lett volna érte?

Vagy odafenn, a hol a sors kerekét mozgatják, emberségesebben mérnek?

Irgalmasan időt adnak a veszendő léleknek, hogy megjavuljon!

Halom György.

nak, kik a lefolyt félszázad alatt intézetünk ügyeit vezették s a helyes irányt az utódoknak megmutatták, sirhalmára helyezték a hála és tisztelet koszoruját, meg kell hajtunk az elismerés zászlaját egy a mostani igazgatóság, mint a tisztviselői kar előtt, mert ezeknek vállvetett buzgalma és ügyeszerete emelte pénztintézetünket a fejlődésnek ily magas fokára.

Tisztelt közgyűlés! Az elmondottakból kitűnik, hogy pénztintézetünk nem olyan mint a magasból lerohanó hegyi patak, mely zugásával az egész völgyet betölti, hogy messziről észrevegyék, de habjai összetörnek az ellenálló sziklákra; nem is olyan mint a túlradt folyó, mely gátakat törve, partokat szaggatva, hidakat rombolva tör előre, mert pénztintézetünk kárt soha sem okozott senkinek: hanem olyan, mint egy széles rónaságot átszelő folyam, melynek hullámai méltóságteljes lassúsággal hömpölyögnek a tenger felé s a mely árfájával csak akkor és annyiban borítja el a partjain elterülő réteket és szántóföldeket, amikor és amennyiben ezeknek termékenyítő erőre szükségük van.

Hogy ilyen volt intézetünk a múltban, azt félszázados története bizonyítja, hogy ilyen a jelenben, azt mindnyájan látjuk; hogy ilyen lesz a jövőben, azt hisszük és reméljük. — E hitben és reményben a mai közgyűlést tisztelettel megnyitom.

A lelkes éljenzéssel kísért beszéd után a pénztintézet alapításában résztvevő *Radányi István* kir. tan., miskolci keresk. és iparkamarai elnök megleghangu üdvözlő levelét olvasták fel, melyet a közgyűlés örvedetesen vett tudomásul s azt jegyzőkönyvbe venni határozta.

Id. Institoris *Endre* jegyző ezután az igazgatóság, *Percz Samu* pedig a felügyelő-bizottság jelentését olvasta fel. — A jelentéshez dr. *Ráróssy Gyula* szólt tartalmas, átgondolt, nagy figyelemmel hallgatott beszéd keretében. — A jelentést teljes elismeréssel veszi tudomásul s meghatva tekint vissza a pénztintézet szép múltjára, melynek folyamán a Takarékpénztár a társadalom minden irányban vezető szerepére hivatott valóságos hatalom lett. Ez a vezetőség elvitázhatlan érdeme s ez a vezetőség hű marad hagyományos szerénységéhez ez ünnepeles alkalommal is, mikor hálával emlékszik meg az alapítókról. Szóla megállapítja azt a köz-tudomásu tény, hogy a régi alapítók buzgalma, odaadó munkássága és a pénztintézet iránt való meleg szeretete örökségképen szállott a vezetőségre. A részvényes közönség nevében ennek őszinte elismerését és köszönetét tolmácsolja az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és tisztviselőknél. A nyereség felosztásra vonatkozó javaslatot elfogadja, azonban azt indítványozza, hogy a pénztintézet, mely 50 év alatt mintegy 88000 koronát áldozott jótékony célra, állítson a félszázados forduló alkalmával egy e nagy naphoz méltó emléket, hogy a most teendő lépés követésére kedvet és irányt nyújtson más egyleteknek, intézeteknek, testületeknek és a társadalomnak. Ajánlja, hogy a nyereségből néhány ezer koronával vesse meg a közgyűlés alapját egy olyan épületnek, hol a színművészet, dal, zene; szóval az emberi művelődés, kellemes szórakozás, mindenféle kulturális mozgalom állandó otthonát találjon. Az indítványt általános helyesléssel fogadták s *Molnár József* takarékpénztári ügyész is helyesnek találta, csupán a kivitelre nézve voltak aggályai s nem tartotta volna szerencsésnek, ha a folyó év számlájára átvendő 6570 koronából a javasolt 5000 korona elvétetnék. Azt ajánlja, hogy az igazgatóság bizassék meg a közgyűlés által a legközelebbi közgyűlésen való javaslat tétellel. Dr. *Baksay Dezső* közvetítő indítványt tett, amennyiben ő is helyeselve dr. *Ráróssy* indítványát, úgy tartaná helyesnek a megoldást, hogy a közgyűlés szavazzon meg egy nagyobb alapítványt, melyet az évi haszonból megállapított ideig évente dotálna. *Süteő István* az indítványhoz elvben hozzájárul, de az igazgatóságra bizta a legközelebbi közgyűlésen való javaslat tételt. Az indítványozó is megnyugodott ebben s a közgyűlés elvben hozzájárult a javaslatához, a kivitelre vonatkozólag a legközelebbi közgyűlésen előterjesztést fog tenni az igazgatóság.

E szerint elfogadták az igazgatóság összes javaslatát; a közgyűlés rendelkezésére álló 142936 kor. 37 fillérből osztalékként 1200 részvény után 60 koronájával 72000 korona osztalé-

Nagy nehezen megmondta: kit keres? hova akar menni? És előadta a támadás dolgát, de már nem jajgatva, hanem dühösen, fenyegetőzve és nem rablási szándékot, hanem szemérem elleni támadást emlegetett; a mi tisztos korára való tekintettel, némi dicsekvés színében tünt föl. De hát, ki tudja, mi volt az igazság? Mámoros fantáziája mindentelé kalandozott.

Erős hideg este volt s az a gondolat villant meg a fejemben, hogy talán azért hozta az utamba a gondviselés ezt a veszendő öreg szolgálóját, hogy ezuttal én mentsem meg valahogy a megfagyástól.

Mert, ha itt marad az utcán fekvő a fagyon, több mint bizonyos a fagyás. Be sem igen fogadják sehova, olyan zavarosan adja elő a dolgát.

Megmondtam tehát neki, hogy tudom azt a helyet, a hova akar menni, inkább elvezetem, csak keljen föl a fagyos földről.

Nem igen akart mozdulni, hát ismételttem neki és mások is nógatták. Mikor végre megértette, akkor oda sem nézett, csak így felelt:

— No adok egy hatost, ha elvezet oda!

— Hej néni, nagyon fennen beszél a szesz benne! Egy hatosért nem vezetem el, hanem ingyen elvezetem, hogy meg ne fagyjon itt! De álljon fel már gyorsan, mert én is szeretnék még ma vacsorázni!

Feltápaszkodott nagy nehezen és utánam

tik ki, tisztviselők és szolga jutalmazására 6400 korona utalványoztatik, az év folyamán kifizetett 598 koronán felül jótékony célra 2090 korona fordítottatik; a tartalékalapot 25000 koronával, a póttartalék alapot 20000 koronával dotálják; az épület átalakítási költségeire 10875 kor. 42 fillér fordítottatik s a felmaradt 6570 kor. 95 fillér az 1912. év számlájára vitetik át. Az intézet 50 éves történetének megiratását is elhatározták s néh. Dapsy Vilmos alapító tag képét megfestetik. Az igazgatóság és felügyelőség s a napibiztosok dotációját is fel-emelte a közgyűlés, mely a felmentvényt az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak elismerése kifejezésével megadta.

Bodor István elnök meleg szavakkal emlékezett meg a nyugalomba vonult Kern Adolf könyvelő hosszas sikeres működéséről.

Ezután kisorsolták az igazgatósági tagokat: 1912-ben dr. Löcherer Tamás, Molnár József, Dapsy József és Tóth Béla sorsoltatott ki s őket a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel újra megválasztotta. 1913-ban dr. Szabó Károly, Institóris Endre és dr. Kovács László, 1914-ben Szabó Elemér, Marikovszky Géza és Baksay József lép ki az igazgatóságból. Bodor István, dr. Baksay Dezső, dr. Gyürky Pál, Lengyel György, Percz Samu és dr. Veress Samu felügyelő-bizottsági tagok újra megválasztottak, napibiztosok lettek: Benyo László, Cseh István, Cseh János, Eszenyi Gyula, Fülep Benjamin, Gasko János, dr. Institóris Endre, Jaczkó Pál, dr. Kármán Aladár, Kerekes Dezső, Kern Adolf, Konyha Béla, Koreny Pál, Kovács István, Lengyel Iván, Lengyel Pál ifj., Lévai Izsó, Matolcsy Pál, Schulhof Pál, Simon Mihály, Soós Ferencz, Szabó István, Szabó József ny. pénzt., Szabó József méz., Széplaky Lajos, Szügyi Zsigmond, Törköly József, Varga Lajos, Varga István, Vozáry Béla. Végül Molnár József mondott szívélyes, meleg köszönetet az elnöknek a közgyűlés tapintatos és helyes vezetéseért s ezzel a jubiláris közgyűlés véget ért.

* * *

Másnap, 28-án a polgári olvasóköri nagyteremben a gömörmegyei nép- és iparbank tartotta nagy érdeklődés mellett 41-ik évi rendes közgyűlését. Boczkó Dániel igazgatósági elnök megállapította a közgyűlés szabályszerű összehívását és határozatképességét, amennyiben 48 részvényes 385 szavazatra jogosító 537 részvény képviselője volt jelen. A közgyűlés elnöké egyhangulag dr. Kovács László polgármestert választotta, ki szívélyes szavakkal üdvözölve a megjelenteket s megköszönte a személyébe helyezett bizalmat, megnyitotta a közgyűlést. Az igazgatóság jelentését Percz Samu, a felügyelő-bizottságát dr. Weinberger Rezső olvasta fel. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az igazgatóság és felügyelő-bizottság javaslatához s az 1911-ik év eredményeül szolgáló tiszta nyereségből: 49338 kor. 74 fillérből az alapszabályszerű levonások után rendelkezésre álló: 41662 kor. 98 fillérből osztalékra a 20 korona 1600 részvény után 32000 koronát, a tartalékalapok dotálására 5066 kor. 13 fillért fordítani határozott. Jótékony célra 610 koronát utalt ki a közgyűlés s a felmaradt 398 korona 85 fillér az 1912. év számlájára vitetik át.

A közgyűlés megnyugvással adta meg a felmentvényt az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak, mert látja, hogy az intézet vezetése jó kezekben van s különösen kedvező hatással van az intézet fejlődésére az, hogy az utolsó tíz évben a tartalék alapok dotálására nagy gond fordítottatik.

Az igazgatóság sorrend szerint kilépő tagjai: dr. Baksay Dezső, dr. Lichtschein Adolf és Lukács Géza egyhangulag újra választottak, valamint a felügyelő-bizottság tagjai is: Czinke István, Szabó József, dr. Törköly József, Varga Lajos és dr. Weinberger Rezső.

Napibiztosokká megválasztottak: Barányi György, Benyo Béla, Benyo László, Bodor László, Csapó János ifj., Csapó József timár, Csapó József ifj. tanító, Csapó Lajos, Cseh István, Cseh János, Fülep Benjamin, Gasko János, Jaczkó Pál, Jurasko Jakab, Káposztás József, Káposztás László, dr. Kármán Aladár, Kern Adolf, Konyha Béla, Koreny Pál, Kovács István, Kovács Gyula, László János, Lévai István, Lévai Izsó, Matolcsy Pál, Saxinger Géza, Simon János ifj. timár, Simon Mihály, Stolcz Zsigmond, Szabó István,

Szabó József K., Szügyi Zsigmond, Takács László, Törköly József, Varga István.

Az eredmény kihirdetése után, mely az előző évektől eltérő gyorsasággal már 11 óra előtt megtörtént, dr. Kovács László elnök az őszinte elismerés meleg hangján emlékezett meg az intézet vezetőségéről s az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és a tisztviselőknek a buzgó és sikeres működésért hálás köszönetét fejezte ki. Az elnöknek viszont a közgyűlés tapintatos és helyes vezetéseért a részvényesek és a vezetőség nevében Boczkó Dániel mondott meleg köszönetet.

Ezzel a 41-ik évi közgyűlés véget ért.

Rovások.

Tévedés az ember sorsa. Alig mászik ki az egyik tévedésből, máris új tévedésbe esik.

A tévedések egész sorozatán keresztül halad és köszörülődik szelleme, hogy utóvégre visszatükrözhesse annyira-mennyire az elfogulatlan igazságot.

Nem jó azért könnyelműen véleményt formálni akármilyen dolgról és nagyhangon, lenézőleg nyilatkozni róla.

Meglehet, hogy a mit így lenéztünk és elítéltünk, az pár év múlva igazsággá nővi ki magát.

Nemrég lenézték és babonának nyilvánították azt a véleményt, hogy a holdváltozásoknak befolyásuk van az időjárásra.

Persze, a kik így elítélték ezt a nézetet, azok nem vizsgálozták tovább az orruknál. Ugy gondolták, hogy a hold fényének eltűnése, sarlós megjelenése, félkörös és egész körös fénye nincs befolyással a földre.

A dolog ennyiben tiszta és világos. De a holdnak, mint legközelebbi égitestnek vonzó hatását ismerjük a tengerekre árapály alakjában. Ha a vizet vonzza, annál inkább vonzza a levegőt, a mely sokkal hígabb a víznél.

A hold zavaró hatása a levegőre akkor erősebb, mikor a nap és a hold egy oldalon, vagy méginkább, ha ellenkező oldalon vonzzák a föld légkörét.

Ezen az alapon vizsgáloztak a kutatók és az eredményt nemrég kimondotta könyvében Hojtsy Pál jónövű tudósunk, hogy a nap és hold együttes vonzása gyakorol legnagyobb hatást az időjárásra. Ezt az állítását évtizedes pontos megfigyelésekkel bizonyítja.

És így a holdváltozatok befolyása az időjárásra lekerült a babona napirendjéről s a tudomány tisztos szekrényeiben helyezkedik el.

* * *

Világszerelem. Ez a czime annak a könyvnek, a mely legeslegujabban magyar nyelven szólatatja meg a bölcsészetet, annak is a legmagasabb, legnehezebben érthető ágát: a metafizikát.

Az eredeti munka szerzője szép szines szappanbuborékokba fujva magyarázza az egész világegyetem keletkezését és fejlődését: a naprendszer és bolygók elkülönülését, — az élet megjelenését.

Mindennek egy általános okát találja a világszerelemben.

A szerző nem nagynevű ember. Neve ismeretlen: Aszlányi Dezső.

De a filozófiája új filozófia és magyar nyelven írott, eredeti filozófia.

Az nem változtat a dolgon, hogy a régi görögöknek Sokrates előtt volt egy bölcsészük: Empedokles, a ki szintén a szerelemből magyarázta a világ életét és fejlődését. Mert az akkori természet-tudomány igen vékony terjedelmű volt, csak 4 elemet ismertek; ma pedig rengeteg anyagot kell a gondolkodónak átvizsgálania, ha általános érvényű, magasabb szempontokra akar fölemelkedni.

Ezért lehet új és eredeti a világszerelem filozófiája, ha a névtelen Aszlányi Dezső írta is.

Az írók és tudósok nem születnek nagyoknak, hanem nagyokká küzdik föl magukat kitartó munkájukkal.

És ez a filozófia legalább az élet filozófiájának látszik; a mely az élet helyes fölfogásával vizsgálást adhat ezer töprengőnek. Ma még nem tudjuk hova fejlődik?

Ha a német Hartmann filozófiája is tiszteletet szerzett a szerzőjének, akkor ebből is lehet valami.

Mert Hartmann, a nagy pesszimista azt tanította, hogy a világot az „esztelen” és „öntudatlan” hozta létre. Az embert, míg csak él, kinozza az öntudat. Hogy ettől a kintől megszabaduljon, ki kell végeznie önmagát, de úgy, hogy a tajtája se maradjon a földön. Ezért kell a műveltséget, tudást terjesztenie, hogy a távirók, telefonok stb. segítségével az egész emberiség közeli szellemi összeköttetésbe léphessen. Így azután egy napon egy jelre végezze ki magát az egész emberiség és vége lesz a kinzó öntudatnak!

Pokoli nagy gondolat: az általános halál eszméje! Hogy tetszik a végső argumentum: pesszimisták? Ide vezet a logikátok!

Brr . . . de hideg van!

Jőjj Aszlányi Dezső a világszerelemmel. Aból talán élet és melegség árad!

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük la-punk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Uj királyi tanácsos. A király, mint a hiv. lap vasárnapi száma közli, a személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Vigh Bertalan belügyminisztériumi elnöki segédhivatali főigazgatónak, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozta. Zajtalan, érdemes munkásság, a kötelességnek hű teljesítése, megbízhatóság, szorgalom és hűség a közszolgálatban: ezek azok a jellemvonások, a melyek méltóvá tették Vigh Bertalant a királyi kegy sugarára, a melyben részesült. A belügyminiszteriumban és a hivatalon kívül széles körben, a hol Vigh Bertalanban a lelkiismeretes tisztviselőt és a kitünőt embert ismerik, általános örömmel fogadták a kiténtést. Az új királyi tanácsos Vigh Gábor városi pénztárnok testvére.

Márczius tizenötödikére sok ünneplés lesz az idén. A főgimnázium hagyományos kegyelettel ünnepli meg s a többi iskolák sem maradnak el, kiveszi a részét valamennyi. A társas körök pedig közvacsora keretében fognak ünnepelni. Nem marad el az ünneplésből a tamásfalvai Petőfi-egylet sem.

Küldöttség a kereskedelmi miniszternél. Hanva, Runya, Sajólénártfalva és Velkenye községek küldöttsége Molitóris Zoltán putnoki főszolgabíró vezetése alatt Budapestre járt, a hol audencián fogadtatott Beöthy László kereskedelmi miniszternél, Stettina József államtitkárnál és Szűcs András osztálytanácsosnál a sajólénártfalvai vasuti megállóhely ügyében. A községek kérvényét Putnoky Móricz országgyűlési képviselő szép beszéd kíséretében nyújtotta át a miniszternek, ki a községek kérését jogosnak és indokoltnak találta és melegen ígérte, hogy a legnagyobb jóakarattal fogja azt elbírálatni és teljesíteni. A küldöttség kérését az épen jelenlevő Bornemisza László gömöri főispán, Lukács Géza gömöri alispán, Szent-Iványi Árpád, Kubinyi Géza, Farkas Zoltán, báró Hámos Antal országgyűlési képviselők is, kiket erre a küldöttség részéről Juhász László hanvai lelkész és Marcs János sajólénártfalvai tanító, Gömörvármegye bizottságának tagjai felkértek, szinte lelkesen pártfogolták a miniszter előtt. Az előzmények után bizonyosra vehető, hogy már május havában Sajólénártfalván is megáll a vonat, a mi által a négy törekvő község is bekapcsolatik a modern kultúra hálózatába. A küldöttségnek sajólénártfalvai tagjai a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban is tárgyaltak a sajólénártfalvai reform. népiskola tandíjváltása ügyében. A deputáció az Aréna ut 150. szám alatt épült impozáns népszállóban volt elhelyezve. A deputáció tiszteletére Putnoky Móricz országgyűlési képviselő a Schuller-restaurációban fényes bankettet adott. Putnoky képviselő áldozatkész jóindulatát és fáradhatatlan előzékenységét Juhász László hanvai lelkész köszönte meg a küldöttség nevében.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter *Komoróczy* Miklóst a rozsnyói róm. kath. főgimnázium közszere-
tetnek örvendő tornatanárát egy fizetési foko-
zattal előléptette. Kedves régi kollégánkat elő-
lépése alkalmából melegen üdvözljük!

Ügyvédi kamarai hír. A miskolczi ügyvédi kamara közírré teszi, hogy dr. *Loránt* Ármán ügyvédet Rimaszécs székkel a kamara lajstromába bejegyezte.

Vizsga. A kurinzi m. kir. földmives iskolában a múlt hó 24-én tartották meg a szokásos fél éves vizsgákat. A vizsgán *Szabó* István kassai gazdasági akadémiai tanár, városunk szülötte elnökölt, ki a vizsga eredményével igen meg volt elégedve.

Véglegesítés. A helybeli magyar kir. posta- és távirdahivatalnál alkalmazott *Révész* Ilona ideiglenes kezelőnőt a kereskedelmi miniszter véglegesítette.

Halálozások. *Balázs* János helybeli fiatal borbélysegéd, febr. hó 27-én hosszas betegség után 21 éves korában elhunyt. 29-én temették nagy részvét mellett.

Krémer Sándor helybeli szállító kis gyermeke február 25-én meghalt.

Gömöri lelkészek Amerikában. *Kőrösy* Sámuel volt hanvai segédlelkész a phoenixvillei reform. egyház lelkészévé neveztetvén ki, mozgalmat indított, hogy Phoenixvilleben reform. tanítói és orgonistai állomást szervezzen. *Szabó* László volt gömöri segédlelkész mint amerikai missionarius a fairporti eklésiát angásította, az újonnan szervezett fairport-ashtabula-conneauti rendes lelkészi állomásra *Kerekes* Béla hanvai reform. segédlelkész neveztetett ki, a ki állomását április 1-én foglalja el. *Kerekes* Béla új lelkészüket Ohio államban, a Clevelandban és fairportban a sajlóvártnálvali, hanvai és más gömöri ref. kivándorlók nagy lelkesedéssel várják.

Szalonka-vadászat. *Hámos* Aladár körülbelül 10 napig az adriai szigeteken tartózkodott, hol a vonuló szalonkákra vadászott. Ha az idő ily szépen melegszik, reméljük, hogy a jövő héten már nálunk is megdördül a puska. A vadgalamb már múlt hó 18-án itt volt és a vörösbegyü piny is már megérkezett, tehát itt a tavasz nyílása.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy az első szalonkát folyó hó 1-én bokrázás közben Kurincon lötték.

Igazgatósági ülés. A Rimaszombati Kerületi Munkásbiztosító Pénztár igazgatósága múlt vasárnap id. *Rábely* Miklós elnök és részben *Nagy* Sámuel alelnök elnöklésével ülést tartott, melyen betegsegélyezési, kártalanítási és folyó ügyek nyertek elintézését. Az ügyeket *Molnár* Lajos igazgató referálta, s a jelen voltak élénk érdeklődést tanúsítottak minden tárgy iránt.

Mének kiosztása. A helybeli magyar királyi állami méntelepnél a ménék fedeztetési állomásokra való kivonulása a múlt héten ment végbe. Az utolsó transport február 27-én lett elszállítva. — Az állomásokról július 1-ére tér vissza a legénység és ménállomány.

A Rimaszombat-ratkói vasutvonal előmunkálati engedélye most járt le s a kereskedelmi miniszter az engedélyt *Kubinyi* Géza orsz. képviselő közbenjárására folyó évi július hó 1-ig meghosszabbította.

Választmányi ülés. Az „Otthon“-társaság választmánya múlt vasárnap délután dr. *Witt* Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen új tagokat vettek fel s a kör jövő működésére és célszerű elhelyezésére vonatkozó eszmecserét folytattak. Elhatározták, hogy márczius 15-ikét a Hungária nagytermében bankettel ünneplik meg.

Felolvasás vetített képekkel. A helybeli róm. kath. olvasó-egylet egy kitűnő vetítő gépet szerzett be s ma vasárnap délután négy órakor lesz az első bemutatása. *Bencsik* Sándor ez alkalommal az „Első kereszténység üldözése“ czímmel érdekes felolvasást tart és a felolvasást vetített képekkel fogja illusztrálni.

A helybeli izr. Szentegylet múlt vasárnap, február hó 25-én *Kosiner* Vilmos elnöklésével tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a számadások jóváhagyattak. Az elnök

tisztéről lemondott, azonban az állást még nem töltötték be. Gyűlés után a szokásos istentisztelet volt az elhunytak lelki üdvéért.

Tiszolczi papirgyár munkás ünnepe. Vármegyénk egyik legrégebb vállalata, mely habár évente csak mintegy 25—30 családtagnak biztosít kenyeret, múlt hó 25-én vasárnap, szép ünnepélyben vett részt, amennyiben a magas kormány az iparkamara előterjesztése folytán, egyik munkását: *Stempel* István asztalost, ki már fentnevezett gyárban több mint 40 éve hűségesen dolgozik, elismerő oklevéllel és 100 korona jutalomdíjban részesítette. — Az ünnepély magasztos mivoltát az is emelte, hogy *Radányi* István kir. tan. iparkamarai elnök magas kora dacára titkára kíséretében személyesen jelent meg. — A nyüstyai állomáson a hivatalosan kiküldött *Remenyik* Aladár tb. főszolgabíró kivül *Szlovenszky* Vilmos főmérnök és *Mispál* Frigyes gyógyszerész csatlakoztak a vendégekhez. — A tiszolczi kis állomáson az iparkamara elnökét, valamint a többi urakat hivatalosan, *Szántó* Sándor jegyző vezetése mellett, Tiszolczi nagyközség előjárósága, özv. *Gyürky* Pálné gyártulajdonosné nevében *Mispál* István fogadta. Ezután kocsira ülve, a kies fekvésű papirgyárba hajtottak, hol a tulajdonosné az egybegyűlt családtagokkal szeretettel üdvözölte az aggkoru elnököt és a többi kiküldötteket. — A társaság a díszesen megterített asztalhoz ülve, hol a háziasszony kedves vendégszereteten felbuzdulva, számos szép felköszöntő hangzott el, asztal bontás után 3 órakor, az ünnepelt és ünneplő munkások a gyár papírválogató termében egybegyűlve várták az ünnepi aktust. — Az elnök, titkára, valamint a többi hivatalos férfiak számos családtaggal együtt megjelentek az egybegyűlt ünnepi munkások között. Az iparkamara elnöke szép szavakban méltatta ezen ünnep nevezetességét és fontosságát, különösen kiemelte azt, hogy a magas kormány csak oly munkás egyéneket tüntet ki, a kik hosszú évek során tanúsított odaadó hűséges szorgalmuk által arra érdemet szereznek, kívánja, hogy a többi munkás is példát vegyen *Stempel* István ünnepeltől, hogy ők is ily kitüntetésben részesülhessenek, ezután az ünnepeltnek a gyönyörűen kiállított elismerő okmányt és 100 korona jutalomdíjat hivatalosan átadta. — Dr. *Wieszt* Károly nagyrőcei ügyvéd engedelmet kért az elnöktől, hogy ezen magasztos nagyhatású beszédet a munkásoknak tót nyelven is tolmácsolhassa, amennyiben nagyobb része a munkásoknak tót ajku, de magyar érzelmű nép. — Ez ünnep alkalmával a gyártulajdonosné munkásait külön megvendégelte. — Ezen ritka szép ünnepély után a társaság késő esti órákban a legszebb emlékekkel és jó hangulatban oszlott szét.

A feledi új pénztintézet múlt héten tartotta első évi rendes közgyűlését, melyen az igazgatóságba dr. *Fornet* Gyula és *Lévai* Izso részvényesek választottak be új tagokként.

Általános házbéradó. Adóztatási rendszerünkben, az 1909. évi VI. t. cz. szerint, a házbéradó két főrésze oszlik: egyik a házbéradó, a másik a házosztályadó. A házbéradó alapjául szolgáló nyers jövedelem után városunkban 11% házbéradó fizetendő; míg a tényleg ki nem bérelt lakrészek, a fenti t. cz. 24. §-ában foglalt táblázat szerint vonatnak házosztályadó alá. Megjegyezzük még, hogy általános házbéradó oly helyeken fizetendő, hol a lakrészeknek legalább a fele bérbe van adva. Városunkban a tulajdonosok ez ideig a házosztályadót fizették. A nagy lakáshiány évek óta sejtetni engedte, hogy a bérbeadott lakrészek száma elérí vagy felülmulja az általános házbéradó behozatalának fokövetelményét. Sajnos, ezen számításunk ma már valóra is vált. A folyó évi házbéradó kivetési munkálatok végeredményeként ugyanis meg lehetett állapítani, hogy a tényleg kibérelt lakrészek száma, az összes lakrészek felét jóval meghaladja. Ez okozta azon körülményt, hogy pénzügyigazgatóságunk folyó évtől kezdve, a sokkal nagyobb összegű házbér adóztatást bevezeti, miről városunk polgármesterét végzésileg már is értesítette.

Betöltendő községi orvosi állás. Klenőcz nagyközségben rendszeresített községi orvosi állásra a járás főszolgabírája pályázatot hirdet. A kérvények folyó hó 23-áig adhatók be s a választás 26-án a községházán lesz.

Körorvos választás. A ragályi egészségügyi körben, hol évek hosszú sora óta helyettes körorvosok működtek, most végre eredményel járt a pályázat kiírása. Ugy halljuk, hogy a múlt héten Ragályon megejtett választáson dr. *Ilanicz* Dániel egyetemes orvostudort választották meg körorvossá.

Temetkezési egylet. A helybeli polgári olvasóköri védnöksége alatt álló temetkezési egylet választmánya február hó 29-én id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen 37 új tagot vettek fel s tudomásul vették az *Istók* József egyleti jegyző által felolvasott számvizsgáló bizottsági jelentést. Javasolni fogják a *márzius hó 17-én délelőtt 11 órakor* tartandó rendes évi közgyűlésnek, hogy *Kohut* Lajos pénztárnoknak buzgó működéseért elismerés és köszönet szavazzassék s a felmentvény neki megadások. Az alapszabályok módosítását is ajánlani fogja a választmány a közgyűlésnek és pedig abban az irányban, hogy a felvétel korhatára 55 és 60 év helyett 50 és 55-re szállíttassék le, t. i. hogy a kör tagjai 55, a nem tagok csak 50 éves korig léphessenek be. Még tárgyalta a választmány a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentés szövegét s a megválasztandó tisztikar és választmány kandidálása czéljából *Varga* Lajos, *Török* Pál, *Szabó* József m. és *Istók* József jegyzőből álló bizottságot küldött ki.

Amatőr és háziipari kiállítás Miskolcra. Gróf *Batthyány* Lajosné, *Beöthy* László m. kir. kereskedelmi miniszter és gróf *Serényi* Béla m. kir. földmívelésügyi miniszter védnöksége alatt folyó évi április hó 3-tól 16-ig Miskolcra országos amatőr és háziipari kiállítást rendez, melynek czélja a nagyközönség szépezzékét fejleszteni, az amatőrségnek újabb híveket szerezni s a népipar termékeit a vásárló közönséggel megismertetve azok számára piacot teremteni. — Szóbeli vagy levélbeli kérdézősködésekre bárkinek készséggel ad felvilágosítást a kiállítási iroda: Miskolc, Széchenyi-utca 35. szám, I. emelet. — A kiállítás a „Korona“ helyiségében lesz s a rendezőség élén állnak: báró *Vay* Elemér, dr. *Tarnay* Gyula és dr. *Szentpáli* István, továbbá özv. báji *Patay* Gyuláné, dr. gróf *Haller* Józsefné és dr. *Tarnay* Gyuláné.

A jolsvai polgári olvasóköri február hó 25-én *Poltz* József elnökle mellett 13-ik évi rendes közgyűlését tartotta. Az elnöki megnyitó kapcsán hálával adóztak: néhai *Farkas* György hercegi főerdész, egyesületi dísztag emlékének; mert a könyvtárat gazdagon megajándékozta. Napirend előtt *Liptai* János és *Chalupka* János tagtársak írásbeli óvása az elnök azon intézkedése ellen, hogy a gyűlést 2-ára hirdette s így jogaik gyakorlásától elesni véltek, vegyes érzelmeket szült. Megválasztottak elnökké újból: *Poltz* József, alelnökké: *Piroska* Károly, pénztárossá: *Stitniczky* Dezső, jegyzővé: *Rieger* György, könyvtárossá: *Galló* János, tekepálya gondnokká: *Karaffai* Lajos, jogtanácsossá: dr. *Terhes* Samu. A választmányt a következőkből alakították meg: *Czirbesz* Pál, *Tavassy* Albert, *Tomázy* Samu, *Mikulás* János, *Koren* Gyula, *Jurin* János, *Holéczy* János, *Porubszky* Imre, *Mikulás* András és *Roszjár* Endre rendes; *Kristofik* Márton, *Jurin* Gyula és *Kenyeres* János póttagokból. — A múlt évi számadást: 1007 korona 85 fillér bevétel s 765 korona 57 fillér kiadásban állapították meg s fogadták el; köszönetet mondva íj. *Kirchmajer* Gusztáv pénztárosnak a béli pénztár állapotáért is, amely 99 kor. 98 fillér tiszta eredményt mutatott föl. *Márzius* 15-ike megünneplését, a többi társaságokkal együtt a „Korona“ vendéglő disztermében határozták megtartani, a mikor a közvacsoránál az ünnepi beszédet dr. *Terhes* Samu jogtanácsos mondja. — A tagok számára való tekintetből — a mely közel 100-at tesz — felhívták a vezetőség s a választmány figyelmét, hogy már most hasson oda, hogy a város által építendő iskolai építkezéskor, a már jelzett s a kör czéljaira átadandó helyiségek elnyeréseért — miként azt a kaszinó, alakulásától kezdve mindig díjtalanul élvezi — a szükségeseket tegye meg.

A tiszolczi halásztársulat jövő vasárnap, márczius hó 10-én tartja első évi rendes közgyűlését, melyen városunkból is többen fognak részt venni, a kik gyönyörködhetnek a pisztrángtenyésztés megismerésében is, miután éppen most van az ivadék kikelése.

Tévedés. A Budapesti Hirlapban február hó 24-én az eperjesi evangélikus iskolákról szóló cikkben a szerző azt írta, hogy Rozsnyó is a tót ifjuság menedékhelye volt. Komoróczy Miklós rozsnyói tanár és lapszerkesztő a Budapesti Hirlapban nyilatkozatban rektifikálja e tévedést. „Cikkirő — ugymond — bizonyára Nagyrőczére gondolt, a hol valóban tót gimnázium létezett — s a tolla Rozsnyóra szaladt. Hiszen éppen Rozsnyóról indult ki a mozgalom, mely hála Istennek, a nagyrőczei tót gimnáziumot annak idején, a 70-es években kivégezte s Nagyrőczét a nemzeti kultúra jelentős helyévé tette. Nagyrőczén ugyanis ma hazafias szellemben működő felső kereskedelmi iskola és szinmagyar elemi iskolák vannak. A hazafias mozgalmat annak idején néhai Czékus István tiszán-inneni szuperintendens, Hajcsi Sándor és Kramarszik János rozsnyói ág. ev. főgimnáziumi tanárok és Terray Gyula ág. ev. lelkész indították meg. Kemény harcokat vívtak ezek a jeles férfiak, a míg végre Nagyrőczén, a tót ifjuság menedékhelyén fönnállott tót gimnáziumot a föld színéről eltörték.”

Alaptőke felemelés. A Rozsnyói Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaság mult hó 27-én a részvényesek igen élénk érdeklődése mellett tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlés az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentést egyhangulag tudomásul vette s a mérleget egyhangulag megállapította s a felmentvényt megadta. A tiszta nyereségből 30000 K a tartalék-alapra, 1200 korona jótékony célra s 32000 K osztalékra fordított. Ennek tolytán a szelvények 40 koronával váltattak be. Az új igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjaivá egyhangulag megválasztottak: Feymann László, Dittel István, Gál Miksa dr. Pósch Dezső dr. Pósch József, Hajcsy Sándor, dr. Stomp Ignác, Kirschner Zsigmond, Terray Gyula, Lissauer Samu, Kubinyi Ödön, Váry László és Adamis Gusztáv. A közgyűlés elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 800 darab új részvény kibocsátása által 320000 koronára emeli fel. A tőkefelemelési művelet keresztülvitele után az intézet saját vagyona körülbelül 900000 koronára emelkedik, a saját vagyon és a betétnek összege pedig meghaladja a hét millió koronát. A tőkefelemelési műveletet az igazgatóság azonnal keresztülvizsi s annak sikere már biztosítva van. A részvényesek nevében Kiss Károly nagyrészvényes mondott köszönetet a kiváló ügyvezetésért s az elért nagy sikerért.

A jolsvai takarékpénztár r.-társ. febr. hó 28-án dr. Mihalik Dezső elnökle lett tartotta gyűlését. Hoffmann M. vezérigazgató jelentését szokatlanul hangos felszólalások kísérete után a gyűlés elfogadta, a felmentvényt megadta. Az osztalékot 28 koronában állapították meg. Az elavult alapszabályok módosítására dr. Mihalik Dezső, Czibur Imre, Porubszky Imre, Jureczky Bertalan és Chalupka János tagokból álló bizottságot küldte ki a gyűlés.

Közgyűlés. A tiszolci takarékpénztár részvénytársaság most vasárnap, márczius hó 3-án délután 3 órakor tartja saját házában a 41-ik rendes közgyűlését.

Jönnek a huszárok. A szombathelyi 11-ik cs. és kir. huszárezred Galicziába lett áthelyezve. Az áthelyezett ezred vármegyénken fog keresztül vonulni. E hó 17-én már városunkba érkezik az első század s azután 3 napon át újabb és újabb századok érkeznek. Az ezred innen tovább vonul ugyancsak századonként Felédre, Sajólénártfalára, Velkenyére, Sajópüspökibe és Putnokra, honnan a Boldva völgyén vonulnak tovább Kassán át Galicziába.

A városi csatornamű biológiai — szennykiválasztó — medencéjének építési munkálataira vonatkozó árlejtés eredménye február hó 29-én állapított meg. Arájanlatot tett hét cég, melyek között — mint halljuk — a legkedvezőbb a Bernstein Káldor és Betsey cégnek — mely a vízműveket és csatornázást építi — ajánlata. Zarka Elemér műszaki tanácsos a beadott ajánlatokat felülvizsgálja s azután várható a döntés.

Kanyaró járvány Tiszolczon. A kanyaró a gyermekek között annyira terjed, hogy az ág. hitv. evang. iskolának még folyó évi január hó 22-én történt lezárását az állami iskolának a bezárása követi, amire nézve a tör-

vényes lépések már megtették. Szerencsére a betegség könnyebb lefolyású, mindennek dacára több haláleset is fordult elő.

Gondatlanság. Sajópüspökiben február hó 26-án Seres Károlyné néhány pillanatra vizért ment s 3 éves Gizella nevű kis leányát egy kis fiu felügyeletére bízta, ki a gyermeket a takaréktüzhely sütőjére tette. Innen a kis leány leesett és a tüzhelyen levő forró vízzel télt edény is feldől s tartalma a kis leány arcát és nyakát leforrázta. A súlyosan égett gyermeket beszállították a közkörházba.

Hivatalos idő megállapítás. A ker. munkásbiztosító pénztárnál a hivatalos órák hétköznapokon: márczius hó 1-étől október hó 30-ig reggel 7 órától délután 1 óráig, november hó 1-től márczius hó 1-ig reggel 8 órától délután 2 óráig tartanak. Ezenkívül a segélyek kiutalása szombaton d. u. 2—4-ig óráig tart.

Magánfelek az igazgatóság 92/911. jkvsz. határozata szerint — sürgős és halaszthatatlan esetek kivételével — hétköznapokon délelőtt 10—12 óráig fogadtnak.

Temetkezési egylet közgyűlése. A helybeli általános temetkezési egylet ma (3-án) délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését a „Polgári Olvasókör“ nagytermében. Ifj. László János elnök és ifj. Rábely Miklós jegyző a meghívót, melyen a zárszámadás is közölve van, e héten küldték szét. A zárszámadásból megállapítható, hogy 14469 kor. 1 fill. bevétel és 489 kor. 79 fill. készpénzmaradvány beszámításával ugyanannyi kiadás volt. A vagyon 35308 K 34 fill.

Veszedelmes fejszecsapás. Rimabrézón f. hó 1-én este csaknem végzetes összekocczanás volt Oláh János és apja: Oláh Lajos között. Este 7 órakor a likéri vasgyárból jött haza Oláh János cigány napszámós Rimabrézóra s valószínűleg ittas állapotban összeveszett atyjával: Oláh Lajossal. Szó-szót követett, majd Oláh Lajos felkapott egy fejszét és azzal két hatalmas csapást mért fia hátára és bal kezére. A fiu összeesett és f. hó 2-ikán beszállították a közkörházba.

Hivatalos órák változása. A helybeli magyar királyi állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa folyó márczius hó 1-től kezdve a hivatalos órákat akként állapította meg, hogy reggel 8 órától d. u. 2 óráig lesz a hivatalos munkaidő, s délután 3 órától 6-ig az alkalmazott dijakok felváltva tartanak inspekeziót a hivatalban.

!! FIGYELEM !!
a legpontosabb órák,
a legszebb ékszer
VALASZKAY REZSŐ né!
Rimaszombatban kaphatók.

Baleset a szecska-vágónál. A városunkhoz tartozó u. n. Seregben február 29-én csaknem végzetes baleset történt. Klinkó Pál szecska-vágója ugyanis épen működésben volt, mikor az 5 éves kis Banya László a géphez ment s jobb kezét annak késéhez tette. A gép a kis fiu ujjait összeroncította. Beszállították a közkörházba.

A „Napközi Otthon“ javára Kohn József Szabadkáról egy darab juhot küldött. — Köszönettel nyugtázza Rimaszombat, 1912. márczius 1-én Dr. Marikovszky.

Nyugtázás. Az ipartestületi nyugdíj-egyesület által létesített „árva-alap“ javára újabban a következő adományok folytak be:

Cseh Jánosné 4, dr. Kármán Aladár és neje 10, Putnoki hitelbank 5 korona. — **Telek Gyuláné** gyűjtő-ívén: Györy Mária 1 k, Reichel Simon, Andor Ernőné, Bodzássy Istvánné 40—40 f., A. E., Klein Mártonné, N. N. 20—20 f., Csaba Alajos 10 f., Telek Gyuláné 1 k 10 f. összesen 4 korona. — Ifj. Csapó Józsefné 2, Benyo Béláné 2 korona. — **Horváth Györgyné**

gyűjtő-ívén: Horváth Györgyné, Tóth Ernőné és Dobránszky Jánosné 1—1 korona, N. N. és Takács Ferenczné 50—50 fill. összesen: 4 K. **Krajcsák Jánosné** gyűjtő-ívén: Krajcsák Jánosné 2, öz. Hlozek Jánosné 2, öz. Tóth Józsefné, Koreny Pálné, László Istvánné, Hudiczius Ferenczné, öz. Lakatos Istvánné 1—1 kor. Tóth Árpád, Viczián Gyuláné, Kis Mihályné 40—40, Szatmáry Ferenczné 30, Ocsovay Samuné 20 fill. összesen: 10 K 70 fillér. — **Kohúth Lajosné** gyűjtő-ívén: Kohúth Lajosné és Galamb Kálmán 2—2 kor., Wirtschafter Adolf 60 fill., összesen 4 K 60 fill. — **Török Pálné** 102. számú gyűjtő-ívén Kamarás Jánosné által jegyzett 1 kor. adománya nyugtázásnál tévedésből kimaradt. Öz. Báthory Istvánné 1 kor. — Öz. **Szabó Károlyné** gyűjtő-ívén: öz. Szabó Károlyné és öz. Káposztás Józsefné 4—4, öz. Tóth Józsefné és öz. Maléter Albertné 2—2 korona, összesen 12 korona. — Öz. **Dombrowszky Istvánné** gyűjtő-ívén: öz. Dombrowszky Istvánné 1 korona 40 fill., Reisz M., dr. Stern Jakabné, Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank, Blau Vilmosné, Braun Zsigmondné, dr. Krausz Gyuláné, dr. Marikovszky I. né, Kosiner Vilmos, Weisz Dávidné, dr. Institóris Endre, Abonyi Amália, Heksch Bertalané, dr. Baksay Dezső, Deutsch gyógytár, Seiderné, Gömör-megyei Takarékszövetkezet és Hitelbank, Flentiszné, dr. Törköly Józsefné, Lenner Gyuláné, Juraskó Jakabné, Bánik György, Príncipe Bertalané, Szakall Vinczéné, Beliczky Viktorné, Lengyel Ivánné, Lusztig Menyhértné 1—1 kor., Róth Gézáné, Soós Gyula, dr. Deutschné, Institórisné 60—60 fill., Neumann Istv. Géza, Steiner Félixné, Jellinekne és Mondada Józsefné 50—50 fill. Galambosné, Neumann József, Letkovits, Haas Salamon, Eszenyi Gyula, Kohn Adolfné, Stehlinzky Samu, öz. Gasko Józsefné, öz. Kmetty Pálné, Harmata Jánosné, Kemény Erzsébet, Gede Istvánné, Andrási Lászlóné és Spitzsteinné 40—40 fill. Grünwald Marci 30, öz. Csapó Józsefné, Roth J. 20—20 fill., többen 1 K 90 fillér, összesen: 40 korona. — Előzőleg nyugtázott összeg: 220 kor. 77 fill., összesen 320 K 7 fillér.

Hálás köszönettel nyugtázzuk egyletünk nevében:

Rónay Gyula,
titkár.

Id. Rábely Miklós,
elnök.

Szerkesztői üzenetek.

R. i. Helyben. Hozzánk intézett kérdésére a válasz: Ki bármely hírlapot vagy folyóiratot, ha azt meg sem rendelte és nem is olvassa el, hanem egyszerűen a papíroszába dobja; — ha egymásután háromszor mégis elfogadja és vissza nem küldi, a Curia döntvénye szerint köteles az előfizetési díjakat megfizetni és ebben sokakat már marasztaltak is. Legyen azonban nyugodt, nálunk ilyen eset nem fordulhat elő, mert mi a lapot megrendelés nélkül senki címére nem küldjük s emlékezet szerint a mi kiadónk még senkit sem perelt meg.

Sz. J. Tiszolcz. Tudósítása elkésve érkezett; máskor kérjük péntekre a kéziratot. Most már ki volt nyomva az előbb beküldött tudósítás.

CSARNOK.

Az akropolison.

— Irta: KERTÉSZ FERENCZ. —

Az akropolisra vezető meredek ösvényen egy fiatal pár sietős léptekkel tart felfelé, hogy még a szürkület beállta előtt elérjék a harmadik propylaeat.

Szorosan egymáshoz simulva mennek; a szerelem és egymást féltés kényszeríti őket oly szorosan egymáshoz, mert a keskeny ösvény alig hat láb széles és mellette jobbról-balról 90 méteres félelmes mélység tátong. Az ösvényt két oldalról alacsonyabb bokrok szegélyezik, melyek a meredeken aláfutó oldalaton szinte a levegőben látszanak lenni, ha az ember felülről szemléli.

A fiatal szerelmesek gyors léptekkel haladnak felfelé, s szerelmes beszélgetésük közben nem is hallják, ha mögöttük meg-megzörrennek a bokrok, észre sem veszik, hogy a bozótból egy hatalmas mazzona arcú térfi alak kíséri őket s figyelni minden mozdulatukat.

A férj szerelmesen fonja karjait nője dereka köré, mire a bokorban alattomoskodó szerelmes Heros lépteit egy pillanatra szinte önkéntelenül meggyorsítja, mintha oda akarna rohanni s le akarná szakítani a férj karjait a nő derekáról, de

azután kissé megnyugodni látszik. Szemei ugyan égnek a gyűlölettől s keze néha önkéntelenül is ökölbe szorul, de uralkodik magán; s ha a szenvedély mégis elragadja, avagy gondolataival a multban kalandozva egy édes kellemes emlék, mint álom elevenedik meg képzeletében, értelmetlen mormogással fenyegetőleg emelkednek karjai a levegőbe.

Az ut hirtelen kiszélesedik. A fiatalok át-lépik a görög diszítésekkel teli kaput s a part-henon felé veszik utjokat, melynek sűrű lép-esőzete már teljesen látható lett. A lépcsőzet végén a temptom dór stülű oszlopzata emel-kezik, mely komoly és szigorú mintázatával oly híven visszatükrözi az egyszerű földmivelő nép nyugodt, zárkózott és merev szellemét.

Tiszteletet s áhitatot kifejező arccal vonul-nak a díszes faragású padosok és imázsámo-lyok között s a Phideas készítette Athene istennő szobra előtt állapodnak meg, mely re-mek szobor-óriásnak egy nagyszerű művészi freskó képezi hátterét.

Az okos nők és bölcs férfiak istennőjének akarának áldozni, miért tanácsokkal egymáshoz segítette őket s megszabadította ádáz vetély-társ ellenüktől, Herostól, kiről most boldogsá-guk közepette nem is sejtik, mily veszélyes közelükbe férközött s hogy épen most készü-lődik boszut esküvő, kesergő, szerelmes szive kívánságát lecsendesíteni.

Hátul a homályban a gyűlölt ellen. Agyá-ban egymást üzik, kergetik a multnak kellemes, szerelmes emlékei. Képzeletében lejátszódik szerelmének története, mikor még naiv volt, boldog érzélgő szerelmes, mikor még azt hitte, hogy a leány kettőjük közül csak az övé lehet; s a szomorú tény, hogy szerelmétől megfoszta-tott, s mindenkitől elhagyatva, egyedül, remény-telenül áll most a világban. S míg agyában a multnak kedves és tájós gondolatai üzék egy-mást, Ő a tett embere lett.

A falmenti árnyékban mind előbbre-előbbre kerül, s a lassankint mindinkább sötétedő tem-plomban sikerül neki észrevétlenül a szobor mögé jutnia.

Csak egy pillanatnyi ideig tartózkodik ott, óvatosan lehajol — mintha valamit a földre helyezne — azután ugyan olyan alattomos vi-gyázó léptekkel, mint jött — távozik — — —

Amíg előbb fájdalmasan vonagló arca sajnó szerelmes szive bánatát s égő, tüzes, fe-nyegető szemeivel gyűlöletet árult el, most kajáni mosoly ömlik végig arczán, öklei nem szorul-nak többé össze, csak önfeledetten kezd rohanni le a lépcsőn s annak végénél szinte diadalitta-san megáll.

Arczáról leolvasható, hogy boszut forraló agya diadalmaskodott a szerelmes szív fájdal-mai felett; csodás változás minden vonásában s szemeiből meglegedettség tükröződik vissza. Most először életében érez kimondhatatlan bol-dogságot s mintha valamit várna, szinte mohó kéjjel néz felfelé. — — —

Irtózatossá robaj, egy kétségbeesett sikoly s utánna ismét a régi némaság. Csak egy szív háborog most rettenetesen, egy lelkiismeret nyug-talankodik; s a férfi, ki eddig meglegedett, kíváncsi tekintettel oly boldogan nézett a tem-plomra, most örült gyorsasággal rohan fel a lépcsőkön, minden szokásos tiszteletéről megfeled-kezte rohan be a templomba s mikor meglátja a vérben fetrengő két alakot s a bomba által teljesen megrongált istennő szobrát, kétségbe esetten csak annyit tud mondani: „Az én mű-vem!” — — —

Agya egyszerre elkezd lüktetni, szemei ki-merednek, ökleivel magakörül hadonászik, az-után elrohan. Örült iramban fut lefelé a lépcső-kön, keresztül a váron az ösvényre. Űzi, ker-geti mindenüvé az a két véres összeroncsolt alak — — —

Rohannak utánna — — — már a háta mögött érzi őket. — Megkettőzteti gyorsaságát, ekkor maga mögött neszt hall, — az alkonyati szellő rezgette meg egy bokor elnyúló ágát, — ő úgy véli, hogy a rémes árnyak már meg is előzték s kétségbeesetten megáll. Körültekint. Mindenünnen rémes, véres alakok meredeznek feléje. Mindig többen-többen lesznek. — — — Körülzárják — — — nincs menekvése többé.

Kétségbeesetten takarja el arczát, hogy ne lássa már a borzalmas képet. De elborult agya még tovább festi elébe a rettenetes látványt,

a véres alakokat, s mikor a kisérteties tömegből két ismerős alak válik ki s öklükkel fenyege-tődve közelednek feléje, szívében egy éles nyi-lalást érez, mintha tör járta volna át, a fájdalom megszedíti és egy iszonyatos velőtrázó kiáltással beleszédül a rettenetes mélységbe.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk. 2--11

GRÜN ADOLF

rimaszombati szállítóval szembeni 210 korona követelésemet eladom. — **Czim:** a kiadóban.

Ifj. MAJOROS JÓZSEF

ácsmester, építkezési vállalkozó.

Ácstelepe: Rimaszombatban, a Vásártér átellenében, a Seidner-féle fatelep mellett.

Iroda és lakás ugyanott. Elvál-lal teljes építkezéseket, mindentéle ács-szer-kezeteket, épület-fedeleteket, melléképülete-ket, hidat, kerítést, stb. stb. Mindenféle e szakba vágó javításokat a legolcsóbb árban, úgy helyben mint vidéken. **Lelkiismer-etes és jó munka!** — Költségvetés-sel s leirással díjtalanul szolgálók.

Ugyanott **egy erős fiu tanuló**nak felvétetik. 5-5

Eladó házak.

Szijjártó-u. 28. sz. alatt, a tamástalvai utcára néző két lakóház — az egyik **2** szobás, a másik **4** szo-bás, mindegyik alatt pincze és hozzá mindenféle melléképületek — sza-bad kézből eladó. — Venni szándé-kozik felvilágosításért forduljanak a :: tulajdonos: ::

CSEH ISTVÁN
városi közgyámhoz 7-*

Kiadó, esetleg eladó ház.

A Szijjártó-utca 36. szám alatt egy lakás, mely áll 2 szoba, konyha, elő-szoba, kert, fatartó és kettős lakó pinczéből, **május 1-től** kiadó, esetleg el is adó. Értekezni lehet: **özv. Szabó István-nénál** Rákóczy-utca 15. szám. 1-3

5 szobás lakás melléképületekkel a főtér közelében, esetleg részben

BOLTHELYISÉGGÉ

átalakítva, november hó 1-re kiadó.

:-: Értekezni lehet: 1-
Marikovszky Géza urnál Rimaszombat.

Hirdetmény.

934. sz. — A rimaszombati királyi törvény-szék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé-tétetik: miszerint a magy. kir. államvasutak Feled—tiszolczi vonala számára az alább meg-nevezett határban kisajátított területéről el-készített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugy mint: **Alsósziklás** községre nézve **1912. márczius hó 20. napjának** délelőtt fél 9 órája **Orlajtörök** vasuti állo-másra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálomak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekin-tetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fen-nebbi határokon a kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak; ezeket 1912. évi márczius hó 19-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizo-nyosabban bejelentésük, minthogy a később je-lentkezők észrevételeire s igényeire semmi te-kintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajáti-tott területéről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekkönyvi hivatalban betekinthező. 1-3

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság 1912. évi február hó 16-án.

Mészáros s. k., törvszéki bíró.

Kiadó lakás.

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép három szobás lakás földszint, **májustól** bérebe vehető. — Értekezni :-: lehet: 5-*

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképészszel.

Kiadó üzlethelyiség.

Rimaszombatban, a **Deák Ferencz-utca 20 sz.** alatti ház kapubejárata — amelynek belső mérete 3 méter széles, 7 és fél méter hosszú lesz — modern portállal ellátott üzlet-helyiséggé lesz átalakítva, folyó évi **május hó 1-étől** bérebe vehető. — Értekezhetni:

Ifj. Rábely Miklósnál ugyanott.

Hirdetmény.

Kövi községben 14468 kor. 43 fill. költségelőirányzattal **épitendő iskola** építésének biztosítása tárgyában **1912. márczius hó 7-én d. e. 10 órakor** zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Felhivatnak mindazon magyarhonos, szabályszerű építési jogosítvánnyal bíró építési vállalkozók, kik ezen munkálat teljesítésére megbízást nyerni óhajtanak, hogy az építési és árlejtési feltételeknek megfelelően kiállított 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, a bánatpénz lefizetéséről szóló nyugta becsatolása mellett Kövi ev. lelkészi hivatalhoz 1912. márczius 7-ének d. e. 10 órájáig annyival is inkább adják be, mert a később beérkező ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A terv és költségvetés, valamint az árlejtési feltételek a lelkésznél bárki által megtekinthetők.

2—2

Petrenkó János,

ev. lelkész.

Kiadó istállók és csűr.

A Szijjártó-utca 44. szám alatti házban két különálló istálló és egy csűr **május hó 1-ső** napjától kezdődőleg bérbé kiadó. Bővebb felvilágosítás ugyanott nyerhető:

2—*

MAJOMY JÓZSEF

tulajdonosnál.

Faarverési hirdetmény.

507. sz. — **Gömörszöllős** község volt urbéresei Gömörszöllős község határának Ravasz-oldal, Szőlő-hegy és Ördög-oldal nevű dűlőiben, a bánrévei vasuti állomástól 15,5 km. távolságra eső s mintegy 32 kat. hold összkiterjedésű **közösen használt erdeje** és legelőjén megszámlált s összesen 6272 drb. tölgy és 310 drb. cserfa törzs fatömege a m. kir. Földmívelésügyi Miniszter urnak 1911. évi 38318. és 113881. sz. alatt kelt engedélye alapján **1912. évi április hó 20-án** d. e. 10 órakor Gömörszöllősön a községi bíró házában megtartandó nyilvános szó és írásbeli árverésen el fog adatni.

Az eladás alá kerülő s a tövön álló 6272 drb. tölgy törzs köbtartalma 1929,4 m³ és a tövön álló 310 drb. csertörzs

köbtartalma 96,3 m³.

A becsérték mint kikiáltási ár 10645 korona, bánatpénz 1065 korona.

A fa kihasználása csak akkor kezdhető meg, ha az erdőbirtokosság a vásárolt erdőt a saját nevére telekkönyvezteteti, megjegyeztetik azonban, hogy a birtokosság a szükséges intézkedéseket erre vonatkozólag már megtette.

A vételár közvetlenül a vevő által a rimaszombati m. kir. adóhivatalba fizetendő.

Kihasználási idő a szerződés jóváhagyásától számítandó három év.

A zárt írásbeli ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azok a részletes árverési feltételek 8 pontja alatt felsorolt kellékeknek megfelelően adtak be.

Utóajánlatok egyáltalában el nem fogadtatnak.

Az árverési és szerződési feltételek a rimaszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál, Putnokon a járás főszolgabirójánál és Gömörszöllősön a volt urbéresek elnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Putnok, 1912. február 29.

Molitorisz Zoltán, főszolgabíró.

a **XX. század varrógépe.**

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép R.-Társaság.

RIMASZOMBAT, Andrassy-utca 1. sz.

Egy a **fehérneműtöméshez** való utasítást tartalmazó füzet bárkinek **ingyen** kiadatik 25—26

Eladó cséplőgép!

Legjobb állapotban — minden részében kijavítva — 4 lóerejű cséplőgép locomobillal, szalmahordóval (elevátor), fűrés, mérleg, vizipuska, emelőgép stb. hozzátartozó szerszámmal mérsékelt ár mellett eladó. — Ugyanott egy használt, de szintén a legjobb állapotban levő

esztergapad

120 koronáért eladó, a melyen két méter hosszúságot lehet esztergályozni; ugyanez az esztergapad lábbal hajtható faesztergályozásra is be van rendezve. — Venni szándékozók értekezhetnek:

Stolec Sándor
tulajdonossal, Szijjártó-u. 50.

Hirdetmény.

373. sz. — **Nemesradnót** község telekkönyvének birtokszabályozás következtében foganatosított átalakítása az 1910. évi 17569 sz. igazságügyminiszteri rendeletben nyert engedéllyel fogva újra felvételük, és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. törvényezikben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás nevezett községben **1912. évi márczius hó 18-ik napjának délelőtti 9 órájakor** fog kezdődni.

Ennéltogva felhivatnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutatassák fel.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9-ik §§ ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1912. évi január hó 24. napján.

3—3

Mészáros s. k.,
kir. törvényszéki bíró.

SOÓS GYULA és TÁRSA

temetkezési vállalata Rimaszombat.

Ajánlkozik temetések rendezésére úgy helyben mint vidéken a legegyszerűbb kiviteltől a legdiszesebb kivitelig.

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számíttatik fel.

3—6

Uj óra- és ékszerüzlet ! megnyitás !

Nagyon

pontos!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönség szives tudomására hozni, hogy **Rimaszombatban** (Imreh Sándor fűszerüzlete mellett)

óra- és ékszerüzletet nyitottam.

Raktáron tartok órákat minden kivitelben.

Férfi- és női zsebórák: arany, ezüst, tula, aczél, valódi nikkelben, egyszerű és különleges szerkezettel.

Inga órák: fényezett és matt szekrényvel, egyszerű és csiszolt üvegbetétekkel, kizárólag jobb minőségű szerkezettel és harangütéssel.

Irodai- és konyhaórák.

Ébresztő órák minden kivitelben.

Minden egyes óra pontosan szabályozva, jótállással.

Ékszerekben: valódi 14 karátos és valódi ezüst férfi- és női lánczok, csüngők, karkötők, fülbevalók, nyakékek, köves-gyűrűk, nyakkendő-tűk stb. stb.

Tömör arany karika-gyűrűkben dús választék, melyek vésése kívánatra azonnal elkészül.

Órák és ékszerek javítását pontosan és szakszerűen eszközölöm.

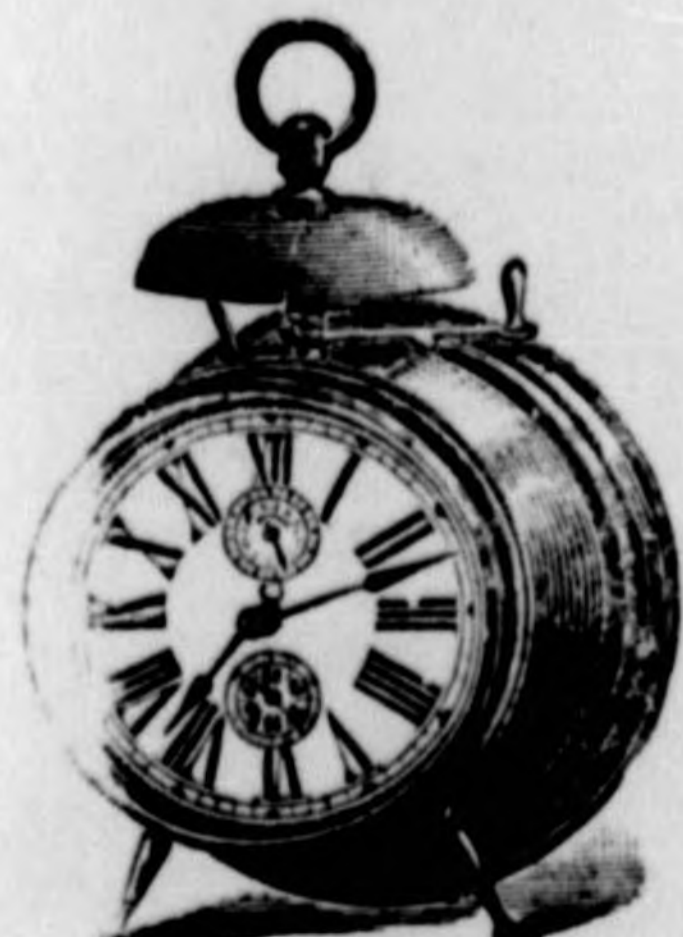
Vésések: mindennemű ékszer- és dísz tárgyra a legszebb kivitelben; monogrammok, **nemesi czimerek** adott rajz vagy minta szerint pontosan, a saját műhelyemben kívánatra azonnal is elkészítetnek!

Vidéki megbízások különös gonddal, lehetőleg postafordultával intéztetnek el.

Az igen tisztelt vevő közönség szives pártfogását kérve: **olcsó árak**, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva.

Biztosan

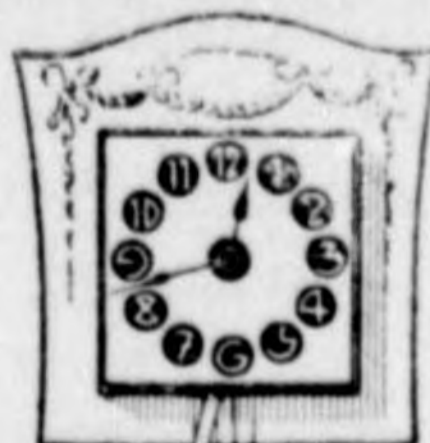
Teljes tisztelettel:

ébreszt!

VALASZKAY REZSŐ

órák és ékszerész.

Tartós!

Wahrscheinlich ist die...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Wahrscheinlich ist die...

Bisogna

...